

Вісник Агрофорум №21 (44) 2016

ЕЛЕКТРОННИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

> *День працівника
сільського господарства:
здобутки і досягнення*

5

> *XVI Міжнародний економічний
форум у Львові*

8

> *В стратегії розвитку –
сила територіальної громади*

25

> *В чому секрет успіху
данських хліборобів?*

30

<i>День працівника сільського господарства: здобутки і досягнення.....</i>	5
<i>XVI Міжнародний економічний форум у Львові.....</i>	8
<i>Фестиваль готельно-ресторанного бізнесу «HoReCa Show 2016» у Львові..</i>	12
<i>25-річчя відродження випуску журналу «Український пасічник».....</i>	13
<i>Фінансування сільського господарства.....</i>	15
<i>Мандрівний ярмарок «Добрі традиції Галичини» на Самбірщині.....</i>	16
<i>Форум «Пані Бджілка в Полтаві» .....</i>	17
<i>В Західному регіоні України суттєво подорожчали картопля, бурак та морква.....</i>	20
<i>Експорт сільгосппродукції з України перевищив 10 млрд доларів США.....</i>	21
<i>Новий земельний податок та ставка ПДВ 7% для деяких видів сільгосппродукції: законопроект.....</i>	22
<i>Внесено зміни до Порядку електронного адміністрування ПДВ.....</i>	23
<i>Розроблено проект нової схеми держпідтримки аграріїв.....</i>	24
<i>В стратегії розвитку – сила територіальної громади.....</i>	25
<i>Продаж землі в Україні аж ніяк не на часі – Іван Кільган.....</i>	27
<i>В чому секрет успіху данських хліборобів?.....</i>	30
<i>Обґрунтування доцільності впровадження системи безпеності, заснованої на принципах НАССР.....</i>	34
<i>Небезпечний шкідник білокрилка .....</i>	36
<i>Веб-портал Пенсійного фонду України – зручна форма індивідуальних послуг.....</i>	38
<i>Господарю на замітку.....</i>	41
<i>Моніторинг цін.....</i>	44
<i>Анонс подій в Україні та за кордоном.....</i>	45

Шановні аграрії!

У ці благодатні осінні дні прийміть найсердечніші вітання зі святом –

**Дня працівників
сільського господарства!**

*Хай буде наша земля завжди урожайною на жито – пшеницю на достаток і
гідну долю для українського народу,*

*Хай завжди на столах буде духмяний хліб а в оселях тепло,
злагода, добробут.*

Нехай Ваші родини живуть під мирним небом України

*Нехай земля-матінка
щедро віддячує Вам за Ваш неоціненний труд.*

*З повагою,
директор Департаменту
агрпромиислового розвитку
Львівської облдержадміністрації*

Наталія Хмиз

м. Львів - 2016 р.

З професійним святом –

Днем працівника сільського господарства!

Від усієї душі вітаю Вас, дорогі наші працівники села!

Дозвольте насамперед подякувати Вам за самовіддану

й невтомну працю та побажати міцного здоров'я,

**миру й злагоди в родинях, нових вагомих трудових здобутків
в ім'я процвітання рідної України, добробуту та благополуччя.**

**Хай вам добре нива засівається і за гарної погоди щедрий
врожай вродить!**

**З повагою,
президент Львівської Аграрної палати**

Павло Музика

День працівника сільського господарства: здобутки і досягнення

Наталія Хмиз, директор Департаменту агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації

Завершується ще один сільськогосподарський рік, який був роком нових здобутків і починань. Завдяки наполегливій праці та умілому господарюванню досягнення в сільському господарстві стають загальноновизнаними, адже агропромисловий комплекс створює 20,6% валової доданої вартості економіки регіону. Серед усіх областей України в області проживає найбільше сільського населення – 989,3 тис. осіб, усі 20 районів є сільськогосподарськими. А виробництвом сільськогосподарської продукції займаються 1,4 тис. агроформувань, з яких 1 тис. фермерські господарства, 23 великі аграрні формування та 282,5 тис. селянських господарств.

У поточному році додатково залучено у сільськогосподарське виробництво 23,8 тис. га угідь. Триває процес нарощення виробництва сільськогосподарської продукції у порівнянні з обсягами минулого року і за попередніми розрахунками очікується виробництво 1,4 млн. тонн зерна, 1,6 млн. тонн картоплі, 0,5 млн. тонн овочів, біля 0,2 млн. тонн м'яса (в живій вазі), понад 0,5 млн. тонн молока, 548,4 млн. штук яєць.

Зростання виробництва відбулося як за рахунок збільшення площ посівів, так і за рахунок збільшення врожайності сільськогосподарських культур. Високі врожаї ранніх зернових зібрали: СФГ «Перлина» на площі 150 га отримав 97,7 ц/га зернових-колосових культур, ТзОВ «КПК Агроінвест» (урожайність 73,9 ц/га), ТзОВ «Галичина-Захід» (72,6 ц/га), ПП «Західний Буг» (65 ц/га), ТзОВ «ЛВ Лімітед» (60,4 ц/га), ПП «Агрофірма Дзвони» (53,2 ц/га). Господарства Сокальського району збирають по 550 ц/га цукрових буряків. Такої ж урожайності досягнуто ПП «Західний Буг», який є одним з основних виробників цукрових буряків (550 ц/га).

Все більш активно аграрії освоюють виробництво сої. Посіви сої в області у цьому році збільшились на 11,5 тис. га. Якщо середня урожайність сої у області складає 22,3 ц/га, то такі підприємства як ТзОВ «ВіналАгро» зібрали по 47 ц/га, ТзОВ «Галичина-Захід» і ФГ «Агрообрій» по 36 ц/га. Також понад 30 ц/га сої одержали ПП «Агрофірма Дзвони», ТзОВ «АПП Львівське».

Розвивається промислове садівництво. Щорічно закладаються нові сади та ягідники. Плодово-ягідні культури розміщені на площі 14,4 тис.га. Варто відмітити, що за три роки ця площа зросла на 1,1 тис.га або майже на 10%.

З кожним роком усе більш актуальним стає органічне виробництво, насамперед тому, що воно стосується стану здоров'я населення, охорони довкілля, раціонального використання ґрунтів. Наші виробники обирають європейський органічний стандарт для виробництва продукції. У цьому році збільшено посівну площу культур органічного виробництва на 166 га і доведено до 886 га. З метою популяризації технологій виробництва екологічної продукції спільно з Громадською організацією «Екотерра» проведено Регіональний форум «Органічна Україна – 2016», з Кредитною спілкою «Вигода» організовано Фестиваль органічної продукції «Стрий-Органік-Фест», постійно проводяться ярмарки органічної та натуральної продукції.

У галузі тваринництва динамічно розвивається свинарство та дрібне тваринництво. За темпами збільшення поголів'я свиней область посідає перше місце серед регіонів України, овець та кіз – 9 місце.

Історично так склалося, що в Галичині ведення сільського господарства здавна базується на сімейному і кооперативному принципах. Створення сімейних ферм – це одне із ключових питань в розвитку селянських господарств. Низка сімейних господарств, які виробляють молоко та утримують один – два десятка голів корів беруть участь у реалізації Проекту уряду Канади «Розвиток молочного бізнесу в Україні». Це дало змогу 15 сімейним фермам збудувати чи реконструювати тваринницькі приміщення, 9 господарствам у вигляді грантової допомоги одержати доїльні установки та інше обладнання для тваринницьких приміщень.

В рамках проекту Львівською аграрною дорадчою службою проведено більше 29 семінарів, організовано 11 демонстраційних показів кращих сімейних ферм для членів кооперативів, а також консультування та навчання персоналу ЛОО СОК «Рівноправність», в т. ч. з участю канадських консультантів.

Для розвитку підприємництва на допомогу сільським жителям прийшла наука. Аграрними закладами Львівщини розроблено низку бізнес-проектів з ведення малого аграрного бізнесу. Підприємливі громадяни, за підтримки територіальних центрів зайнятості, створили понад 372 робочих місць, з них 22 – у поточному році.

Реалізація проекту «500 успішних селянських господарств» спонукає господарства населення до створення сільськогосподарських кооперативів. У поточному році зареєстровано 8 кооперативів та ще 2 на стадії реєстрації, планують вирощувати малину, полуницю, цвітну капусту тощо.

Про інвестиційну привабливість аграрного сектору області свідчать залучені іноземні інвестиції в сільське, лісове та рибне господарство – 36 млн.дол. США. Серед найбільших інвестиційних об'єктів це інвестиції з Нідерландів у ТзОВ «Галіція Грінері» Буського району (тепличне господарство на площі 5,6 га), Данії у ТзОВ «Галичина-Захід» Стрийського району (свинокомплекс на 70,2 тис. голів).

Всього в області за рахунок зовнішніх та внутрішніх інвестицій реалізується понад 20 проектів. Крім цього, 5 об'єктів уже введено у виробництво:

- ТЗОВ «Барком» в Золочівському районі відкрили цех з виробництва сиру потужністю 300 кг/добу;
- ТЗОВ «Д-мікс» Золочівського району збудували завод з переробки олійних культур потужністю 50 тис. тонн/рік. На підприємстві встановлено прогресивне обладнання, яке буде працювати на власно-вироблених альтернативних видах палива;
- ТЗОВ «Екогазда» Турківського району – молокопереробний цех (виробництво сиру потужністю переробки 3 тонни/добу).
- введено в дію 2 свинокомплекси потужністю 13,0 тис. голів (ТЗОВ «НАТТІРА» Перемишлянського району, ТЗОВ «ЕкоМіт» Кам'янка-Бузького району).
- ФГ «Грін Гарден» Буського району збудували сучасне фруктосховище, яке містить 12 холодильних камер загальною ємністю 1500 тонн та сортувальну лінію.

Виробники сільськогосподарської продукції забезпечують присутність на зовнішньому ринку. За звітний період поточного року експортні поставки становили 215,5 млн.дол.США. Сільськогосподарські підприємства експортують в основному зерно, ріпак, сою тощо в країни ЄС, Азії та Африки.

Основними експортерами є ТОВ «Княжі Лани», ТОВ «ЛВ Лімітед», теплиця», ПП «Західний Буг», ТЗОВ «Барком», ПП «Агрофірма Дзвони», ТЗОВ «Верболіз», ТЗОВ «КПК Агроінвест», ТЗОВ «Вінал Агро», ТЗОВ «Млин Агро».

Розвиток агропромислового виробництва забезпечується і за рахунок бюджетної підтримки. Зокрема, сільськогосподарські товаровиробники отримали з державного бюджету 7,3 млн.грн., з обласного – 11,3 млн.грн., районних бюджетів – 4,2 млн.грн.

Вперше розроблена довготривала Комплексна програма підтримки та розвитку агропромислового виробництва Львівської області на 2016-2020 роки, метою якої є створити передумови стабільного, динамічного розвитку виробництва конкурентоспроможної продукції сільського господарства та переробної сфери малими суб'єктами господарювання та особистими селянськими господарствами для розбудови ефективної економіки села, як передумови формування самодостатніх територіальних сільських громад та запровадження засад сталого сільського розвитку.

До послуг аграріїв організовувались міжнародні, всеукраїнські, обласні виставки-ярмарки, конференції, форуми, семінари на яких виробники мали можливість ознайомитися з досягненнями вітчизняних і закордонних колег, рекламувати свою продукцію, обмінюватись досвідом та укладати взаємовигідні договори.

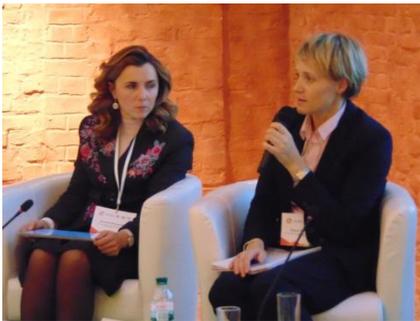
Величезна вдячність та низький уклін Вам за самовіддану працю. Впевнена, що Ваша невтомна праця обов'язково принесе результати у відродження українського села. Нехай і надалі рясно колосяться щедрими урожаєм Ваші ниви, а ваші родини живуть у затишку, щасті, благополуччі та при доброму здоров'ї. Вагомих здобутків вам, невичерпної енергії, миру, професійної удачі!

XVI Міжнародний економічний форум у Львові

3-4 листопада 2016 року у Львові відбувся XVI Міжнародний економічний форум. В межах заходів форуму 04 листопада з ініціативи Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації відбулося виїзне засідання у Музейно-культурному комплексі півної історії «Львіварня» на тему: «Агропродукція – прорив на зовнішній ринок».

Учасники форуму обговорили актуальні питання розвитку аграрного сектору України в контексті глобальної конкуренції на міжнародних ринках.

З вітальним словом до учасників форуму звернувся голова Львівської облдержадміністрації Олег Синютка. Він наголосив, що Львівська область повинна бути прикладом у веденні бізнесу і є готовність надавати всебічну підтримку та допомогу вітчизняному виробнику. У своєму виступі очільник області Олег Синютка також наголосив на перспективності розвитку на Львівщині кооперативного руху.

Учасники дискусійних панелей серед яких заступник міністра економічного розвитку і торгівлі України Наталія Микольська та заступник міністра аграрної політики та продовольства України з питань євроінтеграції Ольга Трофімцева окреслили напрями торговельної політики та кроки для сприяння розширення експорту.

Виконавчий директор «Українського клубу аграрного бізнесу» (УКАБ) Олександр Жемойда у своїй доповіді зазначив, що дуже тішить те, що питання експорту піднімається на форумі і зрозуміло, що він потрібен. В Україні розрізняють різні категорії підприємств-експортерів агропродовольчої продукції. Великі компанії України експортують самотужки і їм загалом легше виходити на зовнішній ринок. Середніх підприємств є мало і їм доводиться вирішувати – експортувати самостійно або виходити на ринок через трейдерів. В багатьох випадках середні підприємства ще самостійно не можуть забезпечити необхідні експортні партії, а тому постає потреба об'єднуватися. Дрібні виробники, які орієнтуються на локальні ринки, теж мають бажання долучитися до виходу на зовнішні ринки.

В структурі експорту в аграрному секторі України протягом багатьох останніх років домінує сировинна продукція (близько 65%), а 35% – продукція переробної промисловості і співвідношення залишається доволі стабільним, – підкреслив О. Жемойда.

Зовнішні ринки збуту сировинної продукції українських виробників загалом визначені. Поки що рідко згадується продукти із географічним зазначення і локальні продукти, які можуть бути цікавими у експортних нішах для постачання на окремі ринки. Загалом ми розуміємо як, куди і з якою саме продукцією виходити на ринок і фактично щорічно окремі групи товарів нарощують позиції в експорті.

Олександр Жемойда також відзначив, що більшість виробників чітко розуміють необхідність продавати якісний продукт, зокрема на зовнішній ринок. Однак, важливо також враховувати особливості здійснення розрахунків за поставлену продукцію, наприклад при постачанні в країни Африки і в групу країн, що розвиваються. Українські експортери не завжди працюють з легко транспортабельними продуктами, а тому важливість швидкості одержання оплати для початку наступного виробничого циклу дуже вагомо. Загалом, рішення щодо експорту приймає продавець, який шукає інвестиції для удосконалення виробництва і здійснює комплекс заходів щодо її приведення у відповідність з вимогами стосовно якості продукції. На даний час виділяється група країн, що розвиваються в яких динамічно зростає ВВП. Проте при виході на такі ринки можуть існувати певні ризики. Дослідження ФАО, наприклад, передбачає зростання населення і споживання продовольства першочергово за рахунок країн Азії.

Наприкінці доповіді Олександр Жемойда наголосив на важливості співпраці товаровиробників із галузевими асоціаціями, зокрема для захисту їх інтересів. Система роботи з органами державної влади в Україні стає менш хаотичною, а працювати профільним асоціаціям в аграрному секторі через відпрацьовані механізми з органами управління простіше.

Виконавчий директор УКАБ О. Жемойда наостанок звернув увагу, що тільки чітко сформульовані питання стосовно того, що ми хочемо від влади, дозволяють знайти правильні рішення щодо розвитку галузі в Україні, враховуючи і питання пов'язані з виходом продукції на зовнішні ринки.

Голова правління ПАТ «Дубно-молоко» Олег Волошин розповів про тенденції розвитку ринку сиру в Україні та ситуацію з експортними поставками продукції. Ринок сиру в Україні з 2010 року був експортно орієнтованим, проте в 2015 році окремі важливі ринки збуту були втрачені. В попередні роки орієнтованість на ринки країни СНД забезпечувала достатньо високу прибутковість підприємства в Україні, а тому бізнес не був готовим швидко переорієнтуватися на внутрішній ринок. На даний час за підсумками 8 місяців 2016 року продукція під ТМ «Комо» забезпечила 32 % експорту вітчизняного твердого сиру на зарубіжні ринки. Олег Волошин також відзначив, що компанія на даний час активно працює на ринку Казахстану і навіть рекламна кампанія адаптована до специфіки споживачів цієї країни. На відкриття нового ринку витрачається від 6 до 10 місяців, а іноді і довше, оскільки необхідно адаптуватися не лише до вимог споживачів, але і регуляторних вимог, зокрема упакування продукції.

Заступник голови правління компанії «Сварог Вест Груп» Інна Метелева наголосила на важливості реалізації продукції на зовнішні ринки через кооперативи з урахуванням існуючого позитивного світового досвіду. На думку Інни Метелевої, перспективним напрямом може бути експорт окремих товарних груп органічної продукції з України.

Директор Департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Наталія Хмиз у своїй доповіді звернула увагу на потенціал сільського господарства регіону і наголосила на перспективних напрямках розвитку бізнесу в області. Важлива увага роботи департаменту приділяється налагодженню конструктивних відносин з агроформуваннями і реалізації заходів

для сприяння розвитку бізнесу і налагодження ланцюгів доданої вартості на Львівщині.

В рамках форуму відбулися зустрічі підприємців України і представників зарубіжного бізнесу з країн ЄС та Африки стосовно можливостей налагодження ефективної двохсторонньої співпраці.

Слід зазначити, що серед учасників форуму – представники дипломатичного корпусу, Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, аналітики аграрного ринку, фінансисти, керівники агроформувань і підприємств харчової промисловості Львівської області.

Джерело: Львівська Аграрна палата

Фестиваль готельно-ресторанного бізнесу «HoReCa Show 2016» у Львові

09-11 листопада у Львові з ініціативи Громадської організації «Західна Шеф Група» відбувся найбільший в Україні фестиваль готельно-ресторанного бізнесу «HoReCa Show Lviv 2016».

Із вітальним словом до учасників фестивалю звернулися перший заступник голови Львівської облдержадміністрації Ростислав Замлинський та організатори заходу.

В межах фестивалю відбулася презентація мережі регіональної кулінарної спадщини на Львівщині, а участь в дискусії прийняли директор департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації Наталія Хмиз, відомий ресторатор, керівник Kumpel Group Марк Зархін та інші представники ресторанного бізнесу.

Важлива увага учасників дискусії приділялася співпраці рестораторів із фермерами при виведенні на ринок локальної продукції, а також організації стабільних ланцюгів постачання продукції. Наталія Хмиз у своєму виступі наголосила на кроках, що здійснюються владою з метою організації мережевої співпраці рестораторів і агровиробників області.

Ресторатор Марк Зархін звернув увагу на кроки, що здійснюються на даний час представниками ресторанного бізнесу для пошуку постачальників продукції і підкреслив необхідність координації діяльності з органами державної влади для розвитку локальних виробників аграрної продукції.

В рамках фестивалю відбулися конкурси кулінарної майстерності, спеціалізовані майстер-класи кухарської майстерності, змагання барменів, сомельє, практикуми і ярмарки вакансій, а також виставка продукції фермерів Львівської області. Слід зазначити, в межах фестивалю відбулася презентація нового бренду виробника соків із Дрогобицького району Львівщини.

Джерело: Львівська Аграрна палата

25-річчя відродження випуску журналу «Український пасічник»

12 листопада у Львові відбулися заходи із нагоди 25-ї річниці відродження випуску журналу «Український пасічник» в Україні.

Урочисті заходи розпочалися відкриттям меморіальної дошки на будинку першого редактора журналу Михайла Боровського, який працював у виданні в 1928-1939 рр.

Участь у відкритті меморіальної дошки прийняли директор Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації Наталія Хмиз, пасічники з Львівської, Волинської, Полтавської областей та представники громадських організацій області.

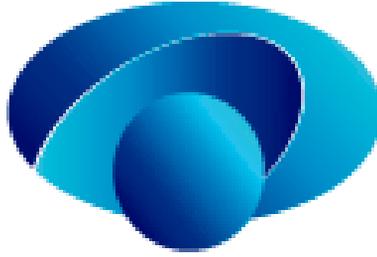

Друга частина урочистостей – проведення конференції в межах якої багаторічний головний редактор журналу Микола Осташевський нагородив пасічників – постійних читачів та авторів статей журналу «Український пасічник».

В межах конференції обговорювалися також актуальні економічні і технологічні питання розвитку бджільництва в Україні, а також перспективні форми організації виробництва з урахуванням світового досвіду. Участь у заході прийняв член управи Львівської Аграрної палати Андрій Доманський, який обговорив з пасічниками з різних областей України перспективні напрями розвитку галузі.

Джерело: Львівська Аграрна палата

РАДАБАНК

www.radabank.com.ua

З ДНЕМ ПРАЦІВНИКІВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА!

Керівництво ПАТ «АБ «РАДАБАНК», в особі Заступника Голови Правління Довгала Романа Володимировича, висловлює свою повагу та поздоровляє усіх працівників базової галузі української економіки – сільського господарства, з їх професійним святом та бажає сприятливих умов для досягнення найвищих цілей у розвитку та втілення в життя усіх задумів сподівань на радість рідним та на благо рідної України і всього українського народу.

В свою чергу ПАТ «АБ «РАДАБАНК» завжди відкритий для усіх своїх нинішніх і майбутніх клієнтів, який готовий виступати надійним та постійним фінансовим партнером у вирішенні будь – яких питань для агропромислового комплексу України.

Сьогодні ПАТ «АБ «РАДАБАНК» – це універсальний комерційний Банк, який надає повний комплекс продуктів і послуг корпоративним клієнтам, підприємцям середнього і малого бізнесу та приватним особам. Банк володіє солідним практичним досвідом, стійким фінансовим становищем, сучасною технологічною базою та висококваліфікованою командою.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» працює на підставі ліцензії НБУ № 166 від 14.11.2011 р. Є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та членом Незалежної Асоціації банків України.

Регіональна мережа Банку представлена у 14-ти відділеннях в найбільших містах України.

Контактна інформація: Регіональна дирекція ПАТ «АБ «РАДАБАНК», м. Львів, вул. Ак. Гнатюка, 16, тел. +38 (032) 232-25-76;
вул. Пасічна, 33, тел. +38 (032) 232-99-16.

ФІНАНСУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Не дивлячись на значний потенціал Агропромислового комплексу та його потреби у розвитку, на сьогодні не всі виробники мають змогу отримати фінансування від Банку і особливо це стосується невеликих виробників (фермерських господарств). Це пов'язано із вимогою багатьох банків щодо розміру річної виручки від реалізації, прибутку, розміру самого господарства та інших факторів, які унеможливають отримання кредиту.

Цінуючи кожного Клієнта, ПАТ «АБ «РАДАБАНК» запрошує як малі, так і великі фермерські та сільськогосподарські підприємства на обслуговування до Банку. Розпочавши свою роботу як Банк-партнер для агропромислового комплексу, на сьогоднішній день у Банку є досвід співпраці та розуміння потреб сільгоспвиробників, що втілюється у поточних банківських продуктах, які пропонуються Банком.

По-перше – це сам пакет розрахунково-касового обслуговування «Агро-партнер», який на сьогодні є одним з найдоступніших на ринку та забезпечує платність на залишки на поточному рахунку в розмірі 7% річних.

Різноманітність кредитних програм охоплює всі потреби сільгоспвиробників – від поповнення обігових коштів для покриття касових розривів, до придбання або модернізації основних засобів. Мінімальна сума кредиту на сьогодні становить еквівалент 500 000,00 грн., строк кредитування до 2-х років. Графік погашення встановлюється відповідно до сезонності бізнесу. Для зручності Клієнта, на попередньому етапі аналізу кредитної заявки Банк запитує лише останню фінансову звітність для погодження параметрів майбутньої угоди на попередньому розгляді кредитного комітету. У разі погодження попередньої заявки, у Клієнта запитується пакет документів на кредит.

Для Клієнтів, які мають значні залишки на поточних рахунках, в ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є пропозиції щодо розміщення коштів на депозитних рахунках або на поточних рахунках, які будуть задовольняти потреби у оперативному розпорядженні власними коштами та будуть забезпечувати максимальну дохідність.

Чекаємо Вас за адресою: м. Львів, вул. Ак. Гнатюка, 16, контактні тел.: +38 (032) 232-25-76; вул. Пасічна, 33, тел. +38 (032) 232-99-16.

РАДАБАНКwww.radabank.com.ua

Мандрівний ярмарок “Добрі традиції Галичини” на Самбірщині

12 листопада на Львівщині відбувся черговий мандрівний ярмарок “Добрі традиції Галичини” в Самбірському районі. На цей раз ярмарок відбувся у місті Самбір, а активну участь в його організації і проведенні прийняли також асоціація кролівників та асоціація пасічників Самбірщини.

Участь в урочистому відкритті ярмарку прийняв перший заступник голови Львівської обласної державної адміністрації Ростислав Замлинський. У своєму виступі Р. Замлинський підкреслив важливість проведення ярмарків для формування альтернативних традиційним каналів збуту сільськогосподарської та продовольчої продукції місцевими виробниками на Самбірщині.

На ярмарці активно реалізували власну продукцію фермерські господарства та приватні виробники району, зокрема і ФГ «Яблунька», яке займається вирощуванням яблук.

Численні відвідувачі ярмарку у Самборі мали змогу придбати якісну продукцію локальних виробників за доступними цінами і підтримати власного товаровиробника.

Джерело: Львівська Аграрна палата

Форум «Пані Бджілка» у Полтаві

Наталія Сенчук, Голова Спілки пасічників Полтавської області, Директор ДНЗ «Гадяцьке аграрне училище», Організатор форуму «Пані Бджілка»

Завжди в розумінні людей було, що бджільництвом можуть займатися тільки чоловіки, бо це дуже відповідальна робота, праця з живим організмом, багато робіт, які не може виконати жінка.

Але насправді це не зовсім так, бо українські жінки сильні і можуть виконувати любі роботи, особливо, коли це виконується з любов'ю, душею та бажанням.

Я, наприклад, займаюся бджільництвом з 16 років, з того часу, коли закінчила Гадяцьку однорічну сільськогосподарську школу і по цей час. Поряд зі мною навчалося приблизно десять дівчат, але я не знаю чи всі працюють з бджолами, бо ми роз'їхалися по всьому колишньому Радянському Союзу.

Звичайно професія Бджоляра не легка, як і люба професія, але коли ти виконуєш всі роботи з душею, то можна побороти все легко. Бджоли, це «слухачі», яким можна довіряти всю свою долю, всі не удачі, радості, досягнення та інше, і знаєш, що крім бджіл ніхто цього не визнає. Я завжди говорю, якби бджоли могли говорити, як люди, то вже б була б написана книжка про моє життя.

Мене завжди запитують, як я змогла зацікавитися бджолами і працювати з ними майже все життя, адже це чоловіча професія і до того ж бджоли жалять. Але щоб дати повноцінну відповідь на таке питання і тебе зрозуміли, необхідно щоб ці люди пізнали світ бджоли. А так просто, однією фразою, відповісти на запитання мабуть не можливо.

Одного разу моя колега з Прилук Тетяна Жилкіна, запропонувала провести якусь спільну роботу. Ми довго над цим думали, що ж провести, конференцію чи якесь зібрання, мовби не цікаво, адже ці заходи проводяться майже в кожній області чи районі, і нічого нового ми не можемо запропонувати пасічникам.

Якось я була на виставці в Інституті бджільництва ім. П.І.Прокоповича і побачила скільки в торгових палатках стоїть жінок, з якими я поговорила і зрозуміла, що ці жінки виконують не тільки роль продавців, але і допомагають своїм чоловікам пасічникам виконувати майже всі роботи на пасіці. А деякі жінки навіть самі мають бджіл і самі з ними працюють. От тоді і визріла в мене думка про те, що наших жінок-пасічниць в Україні дуже багато, але вони чомусь не проявляють на загал своє захоплення бджолами.

Тому я і запропонувала своїй колезі Тетяні провести форум «Пані Бджілка», і з тієї миті розпочалася спільна підготовка до заходу.

Ця ідея зацікавила моїх доньок Людмилу і Тетяну, які виростили на пасіці, поряд з своїми батьками пізнавали світ бджоли, розумілися в цій справі, не відставали від участі в організації форуму і їхні чоловіки Сергій та Руслан.

Не дивлячись на відстань Прилук від Полтави та Харкова, підготовка проводилася на вищому рівні, кожен з організаторів знав свої обов'язки, старанно їх виконував і результат тому, що 14 – 15 жовтня 2016 року відбувся перший Всеукраїнський форум «Пані Бджілка» в м. Полтава.

14 жовтня відбулася науково-практичну конференцію в Полтавському коледжі управління і права, де приймали участь науковці з цікавими доповідями, кожній жінці приділена увага і ми почули історію її заняття бджільництвом. Під час розповіді своїх захоплень бджолами, їхні очі світилися немов зірки на небі. Дивлячись на жінок-бджолярок, я подумала, як ці жінки обділені увагою, вони обмежені в виступах на різних конференціях, сидять собі тихенько і слухають доповідачів.

Але вони щасливі в тому, що самі доглядають бджіл і отримують від них продукцію бджільництва.

Якщо розповісти наприклад, про Тетяну Жилкіну з Прилук, яка працює вчителем в школі, розповідає учням про користь бджіл, їхню продукцію, планує провести якийсь захід, є активним організатором у громадській організації Прилук і головне має свої бджоли, до яких добирається за 15 чи 20 км. Але чи знають її в інших областях, чи цікавляться інші її роботою, яку вона проводить.

Але чи знають її в інших областях, чи цікавляться інші її роботою, яку вона проводить. Думаю, що ні, бо навіть Осташевський М.Д., головний редактор журналу «Український пасічник», почув про неї від мене і познайомився з Тетяною в м. Полтава, де зразу ж отримав запрошення до Прилук. Завдяки Тетяні було уміло організовано достойний прийом головного редактора на пасіках членів громадської організації.

Початок конференції відбувся в коледжі, де розпочали з знайомства учасників форуму та проведенні науково-практичної конференції, у якій прийняли участь науковці – жінки, яким не байдуже бджільництво нашої держави.

Доповіді цікаві були для кожного учасника, адже мета організаторів була створити домашню обстановку, щоб кожен учасник відчував себе вільно, без напруження і міг отримати для себе те, за чим приїхав.

Після конференції в коледжі, форум продовжив свою роботу в таборі «Маяк», де гостинно надано було приміщення для майстер – класу по виготовленню медового квасу та пива, який провів відомий в Україні медовар – Олександр Кобцев з Талалаївки (Чернігівська область).

Цікаву доповідь – «Лікування восковою міллєю», провела одна з учасниць, з Дніпропетровської області Любов Алексеєва, яка є за фахом лікарем і має свою пасіку.

В форумі прийняли участь жінки пасічниці з 14 областей України, крім жінок ми радо зустріли і чоловіків пасічників, адже не важливо яку назву несе форум, головне те, що ми всі дружно працювали в заході.

Мета заходу була не створення в Україні матриархату, а в першу чергу об'єднатися разом від сходу до заходу, від півночі до півдня, розвивати галузь бджільництва та довести всім, що бджільництво благородне заняття, яке не тільки приносить прибуток в сім'ю, в державу, а й дає нам душевний спокій в такий тяжкий час і займатися ним можуть всі незалежно від статі.

Дякую всім, хто підтримав наш форум «Пані Бджілка» і завітав до Полтави, маємо надію на те, що на наступний рік приєднається більше учасників, тримаємо зв'язок з тими хто був та залучаємо інших.

Особливу подяку надсилають всі учасники форуму нашим відомим в Україні медоварам Леоніду Ходаковському (м. Львів) та Дмитру Чуприні (м. Біла Церква) за їхні смачні медові напої.

Всім любові, добра і нехай завжди нас об'єднують бджоли та передають нам приклад сімейного порядку кожної бджолиної родини, бо цього потребуємо ми всі.

Українських аграріїв запрошують на навчання до Ізраїлю

Центр з розвитку міжнародного співробітництва Держави Ізраїль «МАШАВ» запрошує всіх зацікавлених пройти курси за напрямком сільське господарство в Ізраїлі.

Стипендії надаються Агентством з розвитку міжнародного співробітництва МЗС Держави Ізраїль (MASHAV), які покривають 100% вартості навчання, проживання та харчування під час курсу.

Уже сьогодні розпочато прийом документів за чотирма напрямками:

- Сприяння сталому веденню сільського господарства і розвитку сільських районів: політика, планування та інновації. Термін навчання 23.01.2017-09.02.2017 рр.
- Післязбиральна фізіологія, патологія та обробка свіжої продукції. Термін навчання: 05.02.2017-24.02.2017 рр.
- Сучасні засоби бджільництва. Термін навчання: 29.01.2017-17.02.2017 рр.
- Інтегровані засоби захисту рослин. Термін навчання: 19.03.2017-07.04.2017 рр.

Більш детальна інформація про програму наведена за наступним посиланням: embassies.gov.il/kyev/mashav/Pages/AnketiMASHAV.aspx

Джерело: www.minagro.gov.ua

**В Західному регіоні
України суттєво
подорожчали
картопля, буряк
та морква**

На минулих вихідних в Західному регіоні України було зафіксовано суттєве зростання цін на деякі складові «борщового набору». Так, за даними «Інфо-Шувар» на найбільшому в Західному регіоні гуртовому ринку «Шувар» в порівнянні з минулим тижнем помітніше за все подорожчав столовий буряк, сьогодні на майданчику для торгівлі з автомобілів він пропонується по 2,8-3,0 грн/кг (0,09-0,10 євро/кг), тоді як ще минулої п'ятниці ціни становили близько 2,0-2,2 грн/кг (0,06-0,07 євро/кг). Також помітно подорожчали картопля і морква. Якщо ще в минулу п'ятницю картопля великим гуртом коштувала близько 2,8-3,0 грн/кг (0,09-0,10 євро/кг), то зараз більшість пропозиції надходить за ціною 3,1-3,2 грн/кг (0,10-0,11 євро/кг). Ціни на моркву в порівнянні з минулої п'ятницею зросли з 1,7-1,9 грн/кг (0,05-0,06 євро/кг) до 2,3-2,5 грн/кг (0,07-0,08 євро/кг).

Цибуля і капуста поки майже не змінились в ціні, як і минулого тижня на ОРСП «Шувар» великим гуртом ця продукція пропонується по 2,3-2,5 грн/кг (0,07-0,08 євро/кг) та 3,0-3,3 грн/кг (0,10-0,11 євро/кг).

Як повідомляють в «Інфо-Шувар», раптове зростання ціни на овочі на ОРСП «Шувар» пов'язане з тим, що протягом вихідних багато областей Західного регіону опинилось в полоні сильних снігопадів та ожеледиці, через що логістика до гуртового ринку суттєво ускладнилась. На думку операторів ОРСП «Шувар» така ситуація носить тимчасовий характер, із поліпшенням погодних умов пропозиція знову збільшиться.

Джерело: www.shuvar.com

Експорт сільгосппродукції з України перевищив 10 млрд доларів США

За підсумками 9 місяців 2016 року українськими експортерами було поставлено на зовнішні ринки аграрної продукції на суму 10,4 млрд дол. США, що склало 40,2% від всього експорту держави. За той самі період 2015 року було експортовано продукції сільського господарства на суму 10,2 млрд дол. США.

Так, за даними Держстату, у період з січня по вересень поточного року було експортовано:

- живих тварин та продуктів тваринного походження на суму 0,5 млрд дол.США (2,1% до загального експорту), за 9 місяців 2015 року – 0,59 млрд дол.США;

- продуктів рослинного походження на суму 5,5 млрд дол. США (21,3% до загального експорту) за 9 місяців 2015 року – 5,57 млрд дол. США. У тому числі зернових культур на суму 4,2 млрд дол. США (16,4% до загального експорту), за 9 місяців 2015 року – 4,2 млрд дол. США;

- жирів та олій тваринного або рослинного походження на суму 2,7 млрд дол.США (10,6% до загального експорту), за 9 місяців 2015 року – 2,25 млрд дол.США;

- готових харчових продуктів на суму 1,6 млрд дол. США (6,2% до загального експорту), за 9 місяців 2015 року – 1,76 млрд дол. США.

За той самі період було імпортовано сільськогосподарської продукції на суму 2,78 млрд дол. США, що становить 10% від всього імпорту до України. За той самі період 2015 року було імпортовано продукції сільського господарства на суму 2,5 млрд дол. США.

За результатами 9 місяців 2016 року сформовано позитивне сальдо торгівлі агропромисловою продукцією у розмірі 7,6 млрд дол. США.

Джерело: www.minagro.gov.ua

Новий земельний податок та ставка ПДВ 7% для деяких видів сільгосппродукції: законопроект

04 листопада 2016 року у Верховній Раді зареєстровано законопроект №5363 “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення системи оподаткування у сфері земельних відносин і сільського господарства та зниження ставки податку на додану вартість для деяких видів сільськогосподарської продукції”.

Законопроектом пропонується запровадити мінімальне податкове соціальне зобов’язання (МПЗС), об’єктом оподаткування яким стануть сільськогосподарські угіддя. Його ставка встановлюватиметься органами місцевого самоврядування у розмірі не менше 1% та не більше 2% від нормативної грошової оцінки земель (НГО) гектара сільськогосподарських угідь.

Платниками МПЗС будуть фізичні та юридичні особи – власники земельних ділянок, земельних часток (паїв), а у випадку якщо земельна ділянка або земельна частка (пай) надається в оренду – землекористувачі (орендарі).

При цьому за концепцією законопроекту платник-фізична особа сплачуватиме до бюджету позитивну різницю між розміром податкових зобов’язань з МПЗС і загальною сумою сплаченого за звітний (податковий) рік ПДФО на доходи, отримані від реалізації сільськогосподарської продукції.

Також при обчисленні податкового зобов’язання з МПЗС фізичної особи з обрахунку виключається мінімальна земельна площа розміром в 1 га. Це дозволить уникнути оподаткування 73% сільських домогосподарств.

Своєю чергою, платник-юридична особа сплачуватиме до бюджету позитивну різницю між розміром податкових зобов’язань з МПЗС та загальною сумою ПДФО, утриманого та сплаченого юридичною особою, як податковим агентом, з доходів фізичних осіб від надання земельної ділянки або частки (паю) в оренду та заробітної плати своїх працівників, а також ЄСВ, нарахованого та сплаченого на фонд заробітної плати юридичної особи.

Водночас проектом пропонується встановлення мінімальних ставок земельного податку на рівні 0,6% НГО. При цьому дозволити юрособам, що є платниками податку на прибуток підприємств на загальних підставах, зменшувати свої зобов’язання зі сплати податку на прибуток на суму сплаченого земельного податку, а фізособам – зменшувати свої зобов’язання зі сплати ПДФО з доходів від продажу сільськогосподарської продукції на суму сплаченого земельного податку.

Проблему виробників сільськогосподарської продукції у проекті пропонується вирішити шляхом запровадження окремої ставки єдиного податку для сільськогосподарських угідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту, незалежно від суб’єкта, який використовує такі угіддя та структури його доходу.

Також запропонованими змінами передбачається оподаткування ПДВ за ставкою 7% деяких продуктів харчування та сировини для їх виробництва.

Внесено зміни до Порядку електронного адміністрування ПДВ

Кабінет Міністрів України постановою № 788 від 09.11.2016 р. вніс зміни до пункту 9 Порядку електронного адміністрування податку на додану вартість, затвердженого постановою КМУ від 16.10.2014 р. № 569.

Таким чином Уряд врегулював питання щодо врахування в СЕА ПДВ сум податку, на які підприємства, що надають комунальні послуги, зменшили заборгованість з податку, в рамках проведення розрахунків з погашення за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, опалення та постачання гарячої води, послуги з централізованого водопостачання, водовідведення тощо, що постачалися населенню.

Інформація про проведення таких розрахунків з податку подається Казначейством до Державної фіскальної служби України (ДФС) у розрізі платників податку не пізніше ніж протягом наступного робочого дня з дати проведення таких розрахунків.

На підставі отриманої від Казначейства інформації ДФС зменшує суми залишку узгоджених податкових зобов'язань з податку платника, не сплачених до бюджету, строк сплати яких настав, що виникли на підставі податкових декларацій з податку (поданих контролюючому органу починаючи з податкової звітності за липень 2015 р. – для платників податку, що застосовують місячний звітний період, за III квартал 2015 р. – для платників податку, що застосовують квартальний звітний період), які обліковуються в ДФС.

ДФС не пізніше ніж через десять робочих днів з дати отримання такої інформації від Казначейства збільшує суму поповнення електронного рахунка платника ПДВ на суму зменшення зазначеного залишку. А також ДФС формує та надсилає Казначейству коригуючі реєстри на суму наявного залишку узгоджених податкових зобов'язань, не сплачених до бюджету, строк сплати яких настав, що обліковується Казначейством до виконання в повному обсязі. При цьому зазначені коригуючі реєстри формуються ДФС в межах суми такого збільшення у міру виникнення зазначеного залишку в розрізі окремих документів, за якими обліковується такий залишок.

У день отримання коригуючих реєстрів Казначейство на підставі таких реєстрів зменшує суму наявного залишку узгоджених податкових зобов'язань, не сплачених до бюджету, строк сплати яких настав, що обліковується Казначейством до виконання в повному обсязі, про що повідомляє ДФС.

Джерело: “Дебет-Кредит”

Розроблено проект нової схеми держпідтримки аграріїв

Новий законопроект, розроблений Всеукраїнською Аграрною Радою (ВАР), підтримали парламентарі на чолі з заступником голови Комітету Верховної Ради з питань аграрної політики та земельних відносин Олександром Бакуменком, міністром агрополітики Тарасом Кутовим та прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом.

«Прийняття законопроекту дозволить аграріям отримувати більше коштів державної підтримки, порівняно зі спецрежимом ПДВ, який діє у поточному році, обійде вимогу МВФ з переведення аграріїв на загальну систему оподаткування і не допустить корупційних схем. Цілком ймовірно, консенсус нарешті знайдений», – повідомляють у ВАР.

Ця схема державної підтримки передбачає, що орієнтовані на внутрішній ринок аграрії (тваринники, овочівники, садоводи та виноградари) будуть сплачувати ПДВ на загальних засадах, але до спеціального фонду держбюджету, звідки 100% цих коштів будуть повертатися їм пропорційно до обсягу їхньої виручки за період.

Згідно з даними ВАР, прийняття законопроекту дозволить забезпечити аграріям підтримку в обсязі більшому, ніж у поточному році, адже на дотації буде розподілятися 100% отриманого в бюджет ПДВ. Крім того, це дозволяє забезпечити допомогу сільському господарству в рамках домовленостей з Міжнародним валютним фондом, який наполягає на переведенні всіх без виключення аграріїв на загальну систему оподаткування ПДВ.

«Також законопроект передбачає мінімальний ризик корупції, адже механізм виділення дотацій буде автоматичним. Дані щодо виручки будуть братися із накладних підприємств, і податківці будуть мінімально залучені до цього процесу», – йдеться в повідомленні ВАР.

Джерело: www.agravery.com

Уряд затвердив Методику нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення

16 листопада на засіданні Кабінету Міністрів України прийнято Постанову «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення». Нормативна грошова оцінка дозволяє, зокрема територіальному органу Держгеокадастру через центр надання адмінпослуг за місцем знаходження земельної ділянки, видати витяг з технічної документації про нормативну грошову оцінку землі у строк, що не перевищує трьох календарних днів з дати надходження відповідної заяви.

Джерело: www.minagro.gov.ua

В стратегії розвитку – сила територіальної громади

Андріян Фітьо, голова ГО «Український центр стратегій та розвитку»

В Україні після 1991 року, тобто після докорінної трансформації парадигми суспільного розвитку держави, місцеве самоврядування за своє суттю так і залишалось рудиментом радянської, тоталітарної системи. Проста людина залишилась банальним гвинтиком в складному механізмі перерозподілу та використання ресурсів на місцях.

Хоча суто формально відбувались зміни. Дійсно, ратифікувались міжнародні документи на зразок Європейської хартії місцевого самоврядування, чи Стамбульської декларації по населеним пунктам, приймались нормативно правові акти, наприклад, Закон України «Про місцеве самоврядування», та за великим рахунком для пересічного громадянина, особливо в сільській місцевості в сенсі участі в розбудові своєї громади мало що змінилось.

Проведення стратегічної сесії в Ходорівській об'єднаній територіальній громаді (Львівська область)

Саме від того на яких засадах буде формуватись місцевий розвиток залежить добробут громади, добробут мешканців, доступ до якісної освіти, медичного обслуговування. Базово громаді для прогнозування свого розвитку необхідно такий документ як Стратегія.

Стратегія – це прогностичний документ, певна візія, певне бачення майбутнього

Доцільно відпрацювати кілька альтернатив розвитку території з врахуванням глобальних трендів, наприклад таких як зміна клімату, чи коливання вартості енергоносіїв, чи розвиток альтернативних джерел енергії. Важливим, також на сьогоднішній день при стратегуванні є врахування фактору військової агресії з сторони Російської Федерації.

Різні аналітичні групи по різному підходять по підготовки стратегій розвитку територій. В нашому випадку це в першу чергу побудова економіко-математичної моделі, відпрацювання альтернатив розвитку з візією до 2050 року та стратегічною цільовою функцією з горизонтом планування до 2025 року. Такі підходи дають можливість формувати ефективний Генеральний план та складати фінансово-ланові документи, зокрема проекти бюджетів громади, проекти що передбачають фінансування з Державного фонду регіонального розвитку, інвестиційні проекти і що саме важливо, враховувати потреби кожного населеного пункту територіальної громади.

Чверть століття тому після радянської тоталітарної системи, яка колгоспами знищила селянські господарства, в Україні почало відроджуватися фермерство. Воно засвідчило, що у нас не перевелися справжні газди, здатні порядкувати самотужки на своїй землі, брати на себе відповідальність за результати, за долі людей.

Серед тих, хто спробував нелегкого хліба фермерства і досі не розчарувався у ньому, – заслужений працівник сільського господарства України, член Львівської Аграрної палати, голова Самбірської районної асоціації фермерів Іван Кільган

Іван Кільган: «Продаж землі в Україні аж ніяк не на часі»

– Іване Степановичу, фермерство, замінивши колгоспну систему, засвідчило, що земля отримала приватного господаря.

– І.К.: Справді, 1988 року Україна зробила крок назустріч формуванню класу приватних господарів-фермерів. Такий спосіб ведення сільсько-господарського виробництва є в Америці, в Європі, бо він – найпрогресивніший. Однак Європа не має таких латифундистів, які є зараз в Україні.

Шлях становлення фермерства був далеко не з легких і найбільше законодавчих актів щодо цього ухвалено за президентства Леоніда Кучми. Розпочалося не лише розпаювання земель, але й виділення їх в натурі. Це дало можливість багатьом фахівцям створювати сучасні фермерські господарства, але водночас хитрі на руку ділки створили латифундії.

Чим небезпечна така система господарювання для людей? По-перше, можливістю втратити свій земельний пай, тому що вже кілька разів перепродують корпоративні права одних фірм іншим, що фактично не дозволяє відшукати перших орендарів землі, з якими уклали договір, а юридичні зміни, які відбуваються під час перепродажу корпоративних прав, можуть призвести до втрати паю. Так як це відбулося з майновими сертифікатами.

Тому обов'язок майбутніх місцевих громад першочергово навести порядок із землею. Це – святеє святих нашої держави.

Перший президент незалежної України Леонід Кравчук сказав: «Богом вас молю, не продавайте землю, як і не віддавайте її великим корпораціям в оренду, бо це є шлях в нікуди. Цілий світ кращого способу ведення сільськогосподарського виробництва, як сімейне фермерство, не придумав».

– **Що стало позитивом, а що негативом у цьому випадку?**

– **І.К.:** Позитив – право вільної людини вести економічно обґрунтоване сільськогосподарське виробництво. Негатив – нагнітання у суспільстві щодо необхідності розвалу роками напрацьованих процесів як у тваринництві, так і рослинництві. Це призвело до руйнування комплексного підходу сільськогосподарського виробництва, розвалу тваринницьких приміщень, тракторних бригад, що не дозволили зробити на Східній та Центральній Україні. Це дало можливість там до сьогодні зберегти сотні робочих місць у сільському господарстві.

Щоправда, було створено Державний фонд підтримки фермерів, який надавав фінансову допомогу до 100 тисяч гривень. Водночас із процесами, які відбувалися у суспільстві, зруйнувалися економічні зв'язки, напрацьовані роками в колективних сільськогосподарських підприємствах.

– **Будьмо відверті: тоді частина земель залишилася без обробки. Змушені були запрошувати іноземних інвесторів?**

– **І.К.:** Спочатку відбувалося просто саботування розвитку фермерства на місцях. І це не дало можливості залучити як земельні ресурси, так і зберегти агровиробництво, яке було за колгоспної системи. Тому влада почала запрошувати інвесторів, допустивши при цьому багато помилок.

Зокрема, підприємства, які брали в оренду землю, повинні були реєструватися за місцем сільськогосподарського виробництва, чого не робилося. І тут виникає багато запитань. Та й до сьогодні не всюди влада має бажання їх врегулювати.

– **Які проблеми нині не дають сільськогосподарським виробникам спокійно працювати?**

– **І.К.:** Зараз це питання землі й дешевих фінансових ресурсів.

– **На жаль, зараз є непоодинокі земельні площі, які стали мертвими через відсутність сівозміни й посіву впродовж кількох років підряд ріпаку. Як бути у такому разі?**

– **І.К.:** Далеко ходити не треба. Наприклад, село Гординя, де чималі площі вже не є родючими. Помилки у двосторонніх стосунках влади з так званими інвесторами на сьогодні коштують бюджетові району значних втрат. Тому район і досі більше ніж на 90 відсотків дотаційний. Хоча владі за останні роки вдалося дещо виправити криву стосунків – виробничих, фінансових на користь громад.

– **Чи буде знято мораторій на продаж землі 2016 року?**

– **І.К.:** Питання продажу землі сьогодні аж ніяк не на часі. Землею має володіти лише український фермер, а в нього настільки обмаль обігових коштів, що він не може придбати сучасну техніку й технології, а не те, щоб землю. В Україні немає банку землі як такого. У нас не закінчено процеси реформування земельних відносин: не визначено меж між приватною і комунальною землею; не виокремлено земель в натурі. Дуже багато земельних паїв не переоформлено через дорожнечу й складний бюрократичний механізм

– **Як Ви як фермер даєте собі раду в нинішніх умовах?**

– **І.К.:** Засіяв 650 га землі, зокрема, більше ніж 300 га зерновими, врожайність яких торік становила 59 центнерів з гектара; 115 га – ріпаком, а решту – соєю. Заборгованості зі сплати податків не маю.

Дуже багато критичних зауважень місцевої влади до фермерів щодо обробітку земель, які не успадковані. Хочу наголосити, що є роз'яснення Вищого господарського суду України про те, що фіксований сільськогосподарський податок, платниками якого є фермери, треба сплачувати з усіх земель, які фактично використовує платник для виробництва сільгосппродукції. І вимагати укладання жодних інших угод місцева влада на оренду так званих незатребуваних земель не має права. Адже вона не має ні доручення від правонаступників про розпорядження цими землями, ні рішення суду про те, що відсутній власник.

– **Що треба змінити в Україні, щоб вітчизняний сільгоспвиробник почувався гідно й упевнено?**

– **І.К.:** Добре пригадую, коли ми, три українські фермери, які були на стажуванні 1998 року у США, зайшли з американським фермером-сенатором у Сенат США, і всі сенатори з поваги до нас

встали, бо для них фермер – це велика людина, від якої залежить не лише добробут суспільства, але й здоров'я нації. І я вірю в те, що український фермер, пройшовши теперішній терновий шлях, теж завоює таку повагу в українському суспільстві.

Хай для нинішніх молодих фермерів стане прикладом конкурс у найпрестижніших вишах України, серед яких представниці прекрасної половини людства вибирали собі майбутнього нареченого. Ним став не айтішник, не банкір, а – фермер.

Розмову вів Микола Сенейко (м. Самбір)

В чому секрет успіху данських хліборобів?

Андрій Доманський, доцент, доктор філософії,
член управи Львівської Аграрної палати

Серед розвинутих країн світу в аграрному секторі Данія займає особливе місце, являючись взірцем сучасного інтенсивного високотехнологічного прибуткового ведення галузі, без якої немислиме існування людства.

Невелика західноєвропейська країна з площею близько 43 тис.км кв та населенням 5,6 млн. чол розміщена на півострові Ютландія та сотнях прилеглих островів і з не завжди найкращими ґрунтами вражає сьогодні високими показниками ВВП (на душу населення – 58,2 тис. дол. США) та високими виробничими, економічними, соціальними показниками, що обумовлюють високу якість життя населення.

До цих показників Данія пройшла певний етап історичного розвитку, досвід з якого може бути успішно використаний українськими аграрними виробниками, переробниками і, взагалі, українським суспільством. З цього погляду значний інтерес являє невелика за обсягом книжка відомого українського громадського діяча, директора Громадського товариства «Сільський господар», фундатора і президента Львівської Хліборобської (Аграрної) палати, яка успішно діяла в Західній Україні в 1933-1939 рр. та в 1941-1944 рр. Євгена Храпливого. Його книга «Данія – край хліборобів» була написана в 1935 р. за результатами поїздки західноукраїнської делегації в травні 1935 року, а повторне видання книги вийшло в 1938 р.

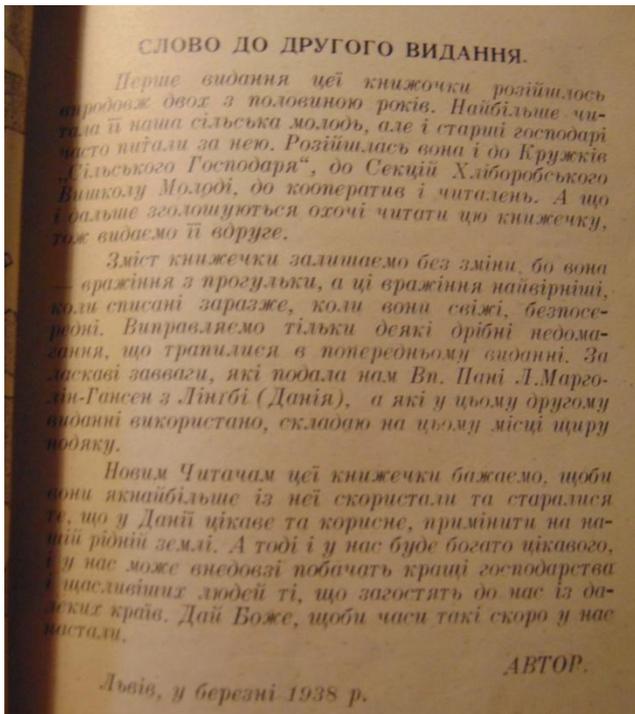
«Данія – це той щасливий край, якого хлібороби зуміли так налагодити своє господарство, що їх досвід брали з інших країв». І сьогодні через 80 років опис Є. Храпливого залишається актуальним, а ця країна і надалі залишається зразком не тільки організації і результативності праці, продуктивності полів і худоби, але і впорядкованості та облаштування свого особистого і громадського життя.

В сільському господарстві було зайнята третина населення. Після остаточного знесення панщини і кріпацтва (закон 1797 року) селяни займалися переважно вирощуванням зернових. Але коли у 70-80-х рр. ХІХ століття в Європу стали масово завозити зерно з далеких заморських країн для данських фермерів наступили важкі часи. Проте, вже за короткий час, в декілька років, селяни стали займатися кормовими культурами і нарощувати тваринницьке поголів'я. Високопродуктивні данські породи великої рогатої худоби і свиней не тільки забезпечують виробництво сільськогосподарської продукції для власного споживання і експорту продукції, але і генетичним потенціалом в багатьох інших країнах.

В піднесенні сільськогосподарського виробництва (як і всього народного господарства) велику роль відіграла освіта і фахові знання. В народне господарство на культурні і освітні цілі витрачалось до 55 % бюджету.

Датчани намагалися зберегти своє господарство в цілості, не дрібнивши їх. Успадковує господарство найстарший син. Коли першою є донька, то господарство переходить до молодшого сина. Спадкоємець сплачує вартість землі грішми або допомагає своїм молодшим братам і сестрам у фаховому навчанні. Дрібні господарства (0,55-3,3 га) займають лише 2,5 % загальної площі і вони становили 21,3% від усієї чисельності господарств.

Наступною за чисельністю є група господарств із площею 3,3-15 га – 44,1% і питомою часткою землі 21,8 %. На третьому місці за чисельністю є група господарств із площею земель 15-60 га (32%). Але ця група займає найбільшу частку землі – 56,7%. Господарства від 60 до 120 га були в чисельності 2%, а площа їх земель становила 10% від усієї площі. Господарства від 120 га і більше були в загальній чисельності становили 0,8%, а їх загальна площа земель – 9%. Малі та середні підприємства є головними продуцентами сільськогосподарської продукції в Данії. Характерно, що насиченість тваринницького поголів'я на 100 га сільськогосподарських угідь є обернено пропорційною до середнього розміру господарства. Так, в господарствах першої групи (0,55-3,3 га) було 83 корови, другої групи 54, третьої групи (15-60 га) – 39 голів. Господарства із більшою середньою площею (понад 60 гектарів) на 100 га сільськогосподарських угідь утримували 10 корів.

Крім освіти і знання основна сила данського селянина є в його організованості. Данські селяни мають дуже сильні хліборобські товариства і добре розвинуту хліборобську кооперацію.

В Данії діяли два хліборобські товариства: 1. Товариство Хліборобів і 2. Товариство малоземельних, які тісно співпрацювали між собою. В першому товаристві нараховували 107 тисяч членів, в другому – 76 тисяч. Одні і другі товариства вчать розумної господарки, а крім того заступають інтереси селян. Данський господар мусить бути членом бодай одного товариства. Товариства гуртувалися за

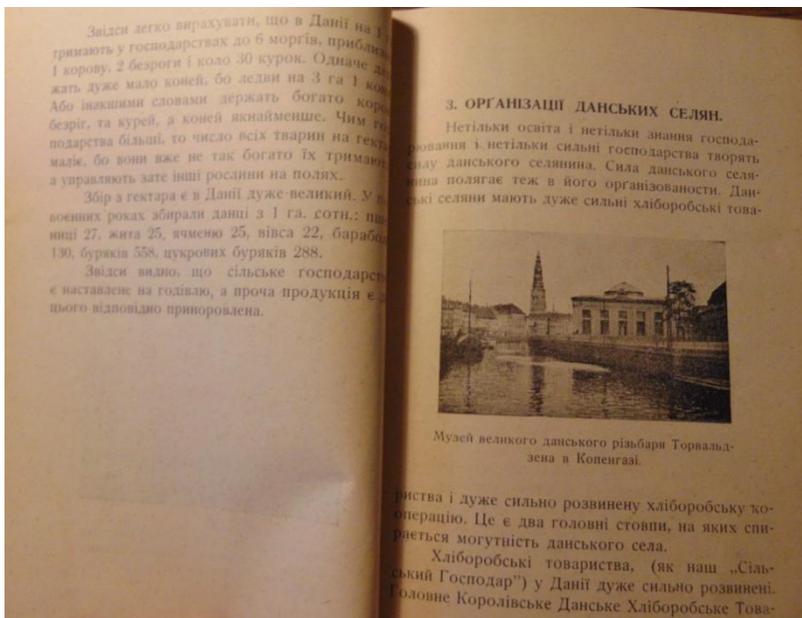
інтересами (товариство по розведенню коней, великої рогатої худоби, контролю молочної продуктивності).

Другою важливою ланкою данської селянської організації були хліборобські кооперативи. Так, молочарських кооперативів нараховулося 1379 (180 тис. членів), кооперативів із закупівлі кормів – 1135 (75 тис. членів). До кооперативних молочарень віддають 86 % всього виробленого молока, до забійних (м'ясних) кооперативів – 75 % свиней. При цьому малі і середні господарства більше реалізували продукцію через кооперативи, ніж великі.

Євген Храпливий пише, що не можна собі уявити данського селянина поза товариством або кооперативом. Є такі, що входять до кількох товариств або кооперативів. Члени кооперативу сплачують свої внески, передплачують часописи, ходять на збори і вважають великою честю бути обраним до управи кооперативу без ніякої винагороди.

При організації кооперативу членство в кооперативі базується на поруці членів своїм майном і зобов'язаннями впродовж своєї діяльності реалізувати продукцію тільки до свого кооперативу. Бути членом кооперативу і з нею не торгувати – це для данського селянина незрозуміла річ.

Крім загальноосвітніх шкіл в Данії були поширені народні університети. В них селяни, які мали вже середню освіту здобували загальні знання з історії рідного краю, з літератури, вчилися співу і музики, влаштовували культурні розваги. Це були 5 місячні курси в осінньо-зимовий період. Народні університети були у власності товариств (22 університети) або приватних осіб (40 університетів). Є. Храпливий вважає, що народні університети навчили данських селян любити і шанувати Батьківщину, і стали ідейною підвалиною яка дозволила збудувати також і матеріальний добробут. В Данії діяли також хліборобські школи тривалістю 10-11 місяців, а також Вища господарська школа. На сьогодні фактично дану роботу здійснює університет.

Дуже важливо, що свою виробничу діяльність данські селяни намагалися здійснювати в першій половині дня і в післяобідній період до 18 години. Щоб мати час на дозвілля для ведення господарської діяльності підбиралися відповідні технології і технічні засоби. В галузях тваринництва запроваджувалась система контролю продуктивності тварин та відповідної їх годівлі.

Здійснювалась цілеспрямована селекція тварин, наприклад корів – для двохкратного доїння, свині породи данський ландрас завоювали світ своїми генетичними можливостями давали бекон найвищої якості. Кормові трави данської селекції поширені сьогодні по всьому світу. Після роботи селяни переодягалися, відпочивали, займалися громадськими справами і спортом. Це дозволяло залучати до хліборобських справ молодь.

Увагу української делегації приємно здивував факт великої пошани суспільства до людей старшого віку. Відповідно до закону людина, яка досягла 65 річного віку могла одержувати достатньо високу пенсію (близько 125 крон або в перерахунку 150 злотих) або піти жити в т.зв. дім старців. В Копенгагені такий дім нараховував 1500 осіб. Це було маленьке містечко зі своїми будівлями, лікарнею, церквою, театром. В містечку проживали люди різних професій. Якщо мешканцям, які займалися все життя рільництвом було сумно без нього, то таким людям на території містечка виділяли клаптик землі з маленькими літніми хатинками і ці люди управляли ними. В будь-який час людина могла повернутися на пенсійне забезпечення або навпаки.

В сумарному ефекті вся внутрішня політика данського суспільства, незалежно від політичних поглядів урядів і високопосадовців привела до того, що за майже 80 років населення країни зросло в 1,6 рази (від 3,5 до 5,6 млн чоловік). Але данців треба відносити не тільки в розряд населення як споживачів суспільних благ. Це інша категорія, а саме – категорія громадян, які будують громадянське суспільство не тільки особистого сьогочасного життя, а і для майбутніх поколінь.

Велике починається із малого. Маленька за світовими масштабами країна Данія сьогодні виступає донором масштабних проектів в багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні. Це проекти, які стосуються не тільки професійної і матеріальної допомоги сільськогосподарського напрямку, як, наприклад датсько-український проект «Агро-Львів» на Львівщині, завдяки якому фермери змогли започаткувати молочний та овочевий агробізнес, побудувати сучасні овочесховища, ознайомитись з європейською практикою ведення сільськогосподарського виробництва. Це також і невідний проект, в тому числі і допомога в налагодженні і випуску газети «Агрофорум», а сьогодні – електронного інформаційного бюлетеня «Вісник Агрофорум», за що редакція і читачі щиро вдячні уряду Данії.

Проходять десятиліття і століття. Виникають нові умови існування суспільства та інституціональні зміни в ньому, обумовлені глобалізаційними та інтеграційними процесами, взаємозалежністю людини і навколишнього середовища. Данське суспільство також трансформується, але воно залишається вірне своєму принципу: «Все для людини та для її пошанування» – таким був і залишається сьогодні девіз данських хліборобів.

Обґрунтування доцільності впровадження системи безпеки, заснованої на принципах НАССР

Юрій Оглашений, *експерт Проекту ЄС «Вдосконалення системи контролю безпеки харчових продуктів в Україні»*

Існує декілька причин, які вказують на те, що існує нагальна потреба у систематизації рекомендацій щодо впровадження систем управління безпекою продукції, заснованих на принципах НАССР для малих та середніх підприємств.

По-перше, це вимоги міжнародного та українського ринку харчових продуктів. Відомо, що впровадження систем, заснованих на принципах НАССР є вимогою не тільки законодавств країн Європейського Союзу, які є основними гравцями на ринку харчових продуктів, але і багатьох стандартів якості харчових продуктів, дотримання яких вимагають закордонні клієнти.

Зрозуміло, що більшість малих та середніх підприємств зорієнтовані на внутрішній ринок і не планують освоєння ринків інших держав. Однак в Україні, починаючи з 2005 року, існує чітка тенденція перевірок виробників харчових продуктів мережами супермаркетів і стимулювання їх до впровадження систем управління безпекою харчових продуктів відповідно до визнаних на міжнародному рівні стандартів, основою яких є принципи НАССР. І, якщо у минулому десятилітті такий підхід практикували лише діючі в Україні міжнародні торговельні мережі, то на даний час до них долучилася більшість національних мереж супермаркетів. У переважній більшості випадків однією з важливих умов співпраці з такими клієнтами є якщо не наявність сертифікату на стандарт з якості, то, принаймні, успішне проходження аудиту системи безпеки та якості, який здійснюється представником клієнта.

Тут також слід зауважити, що, незважаючи на досить високі вимоги мереж супермаркетів до тих постачальників, що випускають продукцію під торговою маркою мережі, багато середніх виробників співпрацюють у такий спосіб з супермаркетами. Звісно, виробники зобов'язані впровадити систему безпеки харчових продуктів, засновану на принципах НАССР, отримуючи при цьому стабільний ринок збуту продукції.

Останнім часом тенденція перевірки постачальників та встановлення особливих вимог до виробників продукції під власною торговою маркою мережі супермаркетів поширилася на дрібніші мережі і, що є важливим, проявляється з сторони оптових ринків, які торгують сільськогосподарською та харчовою продукцією.

Досвід інших країн та аналіз ситуації протягом останніх років показує, що такий процес буде охоплювати щораз більшу частину ринку.

По-друге, вимоги законодавства. Бажання України вийти на міжнародні ринки харчової продукції, останні тенденції у співпраці з ЄС та іншими країнами спонукати керівництво країни гармонізувати українське харчове законодавство з європейським. У старому законодавстві згадується система НАССР (Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів», 2005 рік, стаття 20), як одна з можливих, але не існує як чітких вимог, так і механізмів здійснення контролю з сторони державних органів за впровадженням цієї системи. Тобто, ця вимога не діє. Однак, є розуміння необхідності зміни ситуації і є напрацювання. Це низка проектів законів, які розроблені в рамках співпраці з ЄС. У першу чергу це закон «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Цей закон докорінно міняє підходи та завдання виробників до випуску безпечності харчових продуктів, а процедури, засновані на принципах НАССР, будуть обов'язковою умовою діяльності підприємства. Основні засади закону:

- Забезпечує основу для високого рівня захисту здоров'я людини та інтересів споживачів щодо продуктів харчування;
- Надає виробникам первинну відповідальність за безпечність харчових продуктів;
- Враховує, зокрема, різноманітність внутрішнього ринку харчових продуктів, у тому числі традиційних продуктів;
- Приводить термінологію у відповідність із законодавством ЄС;
- Встановлює докладні вимоги до гігієни та впровадження системи НАССР відповідно до вимог європейського харчового законодавства;
- Усуває з українського законодавства ці вимоги до харчової продукції, які не існують в ЄС;
- Надає вичерпний перелік адміністративних послуг та видів офіційного контролю;
- Усуває дублювання контролю харчових продуктів з сторони різних державних органів;
- Забезпечує принцип контролю безпечності харчових продуктів відповідно до оцінки ризику;
- Видаляє розбіжності в положеннях законів про безпечність і якість харчових продуктів та захисту прав споживачів, що стосуються маркування;
- Вводить вимоги відносно простежуваності.

По-третє. Зростання вимог споживачів. Організації, які працюють безпосередньо з покупцями, відчувають щораз більшу їх обізнаність у питаннях безпечності та якості харчових продуктів, зростання вимог. Тому впровадження систем безпечності харчових продуктів дозволить продемонструвати свій рівень не лише перед торговельними мережами, але й за умови безпосереднього продажу продукції споживачам.

По-четверте. Впровадження систем безпечності харчових продуктів, заснованих на принципах НАССР, допомагає оптимізувати технологічні та допоміжні процеси, і, у кінцевому результаті, отримати стабільно безпечний, якісний продукт і, як наслідок, економічний ефект.

Небезпечний шкідник білокрилка

Світлана Вега, державний фітосанітарний інспектор відділу прогнозування, фітосанітарної діагностики та аналізу ризиків Управління фітосанітарної безпеки ГУ Держпродспоживслужби у Львівській області

Білокрилка – це шкідник, який завжди був загрозою оранжерей, теплиць і кімнатних рослин. В улюблений раціон білокрилки насамперед входять фуксія, бегонія, бальзамін, пасифлора, пеларгонія, через брак яких в оранжерейно-тепличних умовах цей шкідник нападає на томати, огірки та інші рослини. А в останні два-три роки білокрилка з'явилася у відкритому ґрунті на наших полях з городиною і масово заселяє рослини родини капустяних. Крім того, у цьому році були виявлені вогнища шкідника на посівах цукрових буряків.

Білокрилка – сисний шкідник, личинки і дорослі особини якого, висмоктуючи сік, викликають пожовтіння листової пластинки. При великій чисельності популяції і значному пошкодженні, рослини відстають у строках цвітіння, плодоутворення і досягання плодів, знижується врожайність. Крім безпосередньої шкоди, нанесеної комахами, на стан рослин негативно впливають і сажисті гриби, що поселяються на цукристих виділеннях личинок білокрилки.

Ці дрібні літаючі комахи трохи схожі на мініатюрних білих метеликів, що роєм злітають над потривоженою рослиною. Довжина їх тіла – до двох міліметрів, крильця вкриті білим борошністим нальотом. Самки відкладають яйця на нижній бік листка в кількості 10-20 штук у яйцекладці. Рухома пласка овальна личинка відшукує зручне для харчування місце на рослині і притискається до її поверхні. Воскові залози утворюють навколо личинки восковий бар'єр, яким вона щільно прикріплюється до поверхні листка. У личинки четвертого віку змінюється форма тіла – воно роздувається, перебуваючи під захистом воскової капсули. У цей час личинка перестає живитися і в пупарії перетворюється на дорослу комаху.

Білокрилка з'являється там, де висока температура поєднується з високою вологістю (перш за все – теплиці, оранжереї), немає достатньої вентиляції, рослини розміщені занадто тісно. З цієї причини рослині необхідно забезпечити оптимальний волого-температурний режим та провітрювання. Також профілактичну дію мають всі зміцнюючі рослину заходи – здорова сильна рослина з меншими втратами перенесе навалу білокрилок.

Складність боротьби з білокрилками полягає в тому, що вони злітають з рослин при найменшому русі, шкодять і розмножуються весь вегетаційний період. Розвиток одного покоління продовжується 20-40 днів залежно від умов оточуючого середовища (температури та вологості). Оптимальні умови для розвитку створюються при температурі +21-27°C та відносній вологості повітря 60–75 %. Протягом вегетації розвивається 3-4 покоління шкідника. Одночасно шкодять і личинки і дорослі комахи.

Хімічний метод боротьби з білокрилками є найефективнішим у даних умовах. Обприскують рослини неонікотинаїдами, піретроїдами, фосфорорганічними сполуками протягом вегетаційного періоду. Хімічний контроль треба починати відразу при виявленні цього шкідника. Рекомендовано вносити інсектициди разом з прилипачами.

Будь-який інсектицид не може знищити білокрилку, тому кількість ефективних препаратів невелика.

Ефективними є наступні препарати:

- Актеллік, 3-15 мл на сотку, витрата робочого розчину до 2 л на 10 кв.м. Проводять не більше 4 обробок, термін очікування 3 дні.

- Вертицилін Ж – 25 мл на 1 л води. Проводять дворазове обприскування з інтервалом 7-10 днів.

- Моспілан – 2-3 г на сотку. Одноразове обприскування

- Фуфанон – 12-15 мл на сотку. Одноразове обприскування.

Для вилову дорослих особин можна застосувати клейові пастки. Для цього беруть шматочки фанери або оргаліту, фарбують у жовтий колір і змащують їх вазеліном, або каніфоллю з медом, або касторовою олією. Комахи, які приваблюються яскравим жовтим кольором, сідають на ці приманки і прилипають. Коли їх багато набереться на шматку фанери, його протирають і знову змащують цим же розчином. Можна також використовувати клейові пастки для мух.

Крім того, застосовують народні засоби. Наприклад, порівняно ефективний настій часнику: подрібнені зубчики часнику (150-170 г) заливають 1 л води і настоюють в щільно закритому посуді протягом п'яти днів. Для обприскування достатньо 6 г концентрату, розведених в 1 л води.

Розвиток високих технологій стало основою для появи препаратів, створених на основі натуральних компонентів, які мають високу ефективність проти білокрилок. Так, Фітоверм (Актофіт) розроблений на основі продуктів життєдіяльності мікроорганізмів, видобутих з ґрунту. Він класифікується, як інсектоакарицид кишково-контактної дії. Це засіб від білокрилки на капусті наноситься на рослини в суху безвітряну погоду. Дія препарату відбувається близько 8 годин, при цьому не повинно бути опадів. За цей час шкідник втрачає здатність харчуватися, а загибель популяції спостерігається через 2-3 доби. Максимальний ефект настає через тиждень і зберігається у суху погоду протягом 20 діб. Навіть звичайна роса значно знижується захисну дію препарату. Розчин готується безпосередньо перед застосуванням. Максимально сприятливий температурний режим +25°C.

Боротьба з білокрилкою на капусті буде ефективною, якщо заходи будуть проводитися з урахуванням того, що шкідник розташовується на нижній поверхні капустяного листа, тому що уражені качани капусти втрачають товарний вигляд і стають непридатними в їжу. Підбираючи заходи боротьби варто враховувати, що білокрилка – це переносник багатьох вірусних інфекцій на будь-якій стадії свого розвитку.

Веб-портал Пенсійного фонду України – зручна форма індивідуальних послуг

Наталія Лужецька, заступник начальника управління інформаційно-аналітичних систем та електронних реєстрів Головного управління Пенсійного фонду України у Львівській області

З метою покращення якості і оперативності обслуговування громадян, впровадження технологій електронного управління в соціальній сфері Пенсійний фонд України створив веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України, який працює з 1 жовтня 2012 року. Веб-портал забезпечує надання органами Фонду послуг в електронному вигляді відповідно до Положення про організацію прийому та обслуговування осіб, які звертаються до органів Пенсійного фонду України.

З часу запровадження веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України постійно вдосконалюється. Нині електронний ресурс дає можливість усім зацікавленим громадянам в режимі он-лайн вирішувати питання з мінімальною витратою часу, коштів, сил і постійно контролювати дані, які впливають на розмір пенсії, та переглядати діючу пенсійну справу.

Веб-портал надає електронні послуги кожній особі індивідуально. Працює з дотриманням вимог до захисту персональних даних.

Адреса веб-порталу: <http://portal.pfu.gov.ua>

Які послуги чи інформацію можна отримати на веб-порталі ПФУ?

У відкритому доступі (без реєстрації) на порталі надається багато корисної інформації:

- законодавчі акти з питань пенсійного забезпечення;
- бланки документів, інструкції щодо їх заповнення;
- графіки прийому громадян керівництвом Пенсійного фонду України і територіальних органів;
- адреси і телефони управлінь Фонду.

Вільний доступ до своєї персональної облікової картки кожен громадянин має після реєстрації на веб-порталі.

Застрахована особа має можливість бачити перелік страхувальників, які подавали за неї відомості до системи персоніфікованого обліку, а також відслідковувати, починаючи з 2000 року, по кожному зі страхувальників: суму заробітку за кожний місяць, з якого сплачено страхові внески, інформацію щодо страхового стажу та позначок про сплату страхових внесків.

Крім того, в обліковій картці вказано відомості про спеціальний стаж (при його наявності), та відомості про стаж, який зараховується без сплати страхових внесків (БСВ).

Пенсіонери – користувачі веб-порталу мають змогу, не виходячи з дому, отримати відомості з власної пенсійної справи, зокрема:

- назва Закону України, згідно з яким призначено пенсію;
- вид пенсії;
- сума призначеної пенсії, з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством;
- дата закінчення виплати пенсії (для пенсій, призначених на певний строк).

Користувачі веб-порталу також мають можливість :

- подати запит для підготовки різних довідок у паперовому вигляді, що видаються Пенсійним фондом, і потім лише з'явитись для отримання готової довідки (Вам буде повідомлено час і місце, куди потрібно прийти);
- записатись на прийом до керівництва чи відповідальної особи і отримати відповідь з уточненням місця, дати та часу прийому;
- відправити звернення до управління Фонду, на яке обов'язково прийде відповідь, адже фіксується електронною системою і перебуває на контролі.

Як зареєструватися на веб-порталі?

Процедура реєстрації на веб-порталі максимально спрощена.

Найбільш тривалим є етап особистого звернення до територіального органу Пенсійного фонду для оформлення заяви на реєстрацію. Це необхідно для виконання вимог щодо захисту персональних даних.

Отже, для реєстрації у якості користувача Веб-порталу ПФУ Вам необхідно виконати наступні кроки:

1. Потрібно прийти до територіального органу Пенсійного фонду та подати заяву (перелік органів ПФУ з їх адресами наведений на порталі). Фізичній особі потрібно мати при собі паспорт та ідентифікаційний код, юридичній - документ, що засвідчує належність до організації.

Внесені у заяву відомості перевіряються, вносяться до інформаційної системи Пенсійного фонду. Вам друкується розписка про одержання заяви, а також (важливо!!!) «реєстраційний код».

Цей код необхідний Вам для реєстрації на веб-порталі, отже, зберігайте його в таємниці до моменту закінчення реєстрації!

2. Зайшовши на веб-портал ПФУ в мережі Інтернет і вибравши пункт меню «Реєстрація на порталі», заповніть реєстраційну форму, вибравши логін і пароль.

Звертаємо Вашу увагу, що логін та пароль бажано вибирати такими, що не містять Ваших справжніх імен та прізвищ. Виконання такої рекомендації підвищить рівень захисту Ваших персональних даних.

Під час реєстрації ідентифікація користувачів може здійснюватися за допомогою електронного цифрового підпису.

3. На вказану Вами електронну адресу прийде лист, необхідний для підтвердження реєстрації. Після підтвердження Ви отримаєте повідомлення з веб-порталу про успішне закінчення реєстрації і можливість отримання послуг в електронному вигляді.

Реєстрація на веб-порталі здійснюється тільки один раз! Надалі доступ до електронних послуг, які передбачають персоналізований доступ (одержання виписок, надсилання запитів, скарг, запис на прийом тощо), здійснюється після авторизації на порталі («Вхід»).

X СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВИСТАВКА

АГРОТЕХНІКА

1 - 3 березня 2017

Місце проведення:
Арена Львів, АРЕНА ЛЬВІВ
вул. Стрийська, 199, Львів

■ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ТЕХНІКА:

- ✓ трактори, міні-трактори, мотоблоки
- ✓ культиватори
- ✓ кормоподрібнювачі, обприскувачі
- ✓ картопесаджалки
- ✓ плуги, сівалки, косарки, копачки
- ✓ зерноочисні машини
- ✓ комплектуючі та запчастини

■ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ТВАРИННИЦТВА

- КОРМИ
- ЗАСОБИ ЗАХИСТУ РОСЛИН
- ДОБРИВА
- НАСІННЯ, САДЖАНЦІ та ін.

За підтримки

Департамент АПР ЛЬВІВ

Генеральний медіа-партнер

Аналітичний партнер

Генеральний інтернет-партнер

Інформаційні спонсори

Контакти

тел./факс: (032) 244-18-88
e-mail: expolviv@gmail.com
web: www.expolviv.ua

Організатор

АГРАРНИЙ ФОНД
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

ПАТ «Аграрний фонд» розпочинає форвардну програму закупівлі зерна

ПАТ «Аграрний фонд» розпочинає форвардну програму закупівлі зерна врожаю 2017 року. Планується закупити 760 тис. тонн зерна. З них 700 тис. тонн – пшениця 2 та 3 класу, 50 тис. тонн – жито 1-3 класу, 10 тис. тонн – гречка 1-3 класів. При цьому є певні вимоги до обсягу мінімальної партії: для жита – 50 тонн, греки – 10 тонн, пшениці – 100 тонн.

Закупівельні ціни, виходячи з яких здійснюватиметься передплата за договорами, для зерна жита складають 3500 грн/т, пшениці 2 класу – 3900 грн/т, 3 класу – 3700 грн/т, гречки – 15000 грн/т.

Розмір попередньої оплати встановлюється рішенням Комісії з ризиків ПАТ «Аграрний фонд» у відповідності до системи оцінки клієнтів, але не перевищує 65% від загальної вартості поставки за договором.

Рівень відсоткової ставки за користування коштами попередньої оплати складатиме від 22,5% до 27,5% річних без врахування курсових коливань та від 15% до 18% з врахуванням курсових коливань.

З повним переліком документів, необхідних для укладання договору з ПАТ «Аграрний фонд» можна ознайомитися на інтернет-сторінці підприємства: www.agrofond.gov.ua або за тел.: (032)2321973

Джерело: ПАТ «Аграрний фонд»

Аукціон з продажу права оренди земельних ділянок на Львівщині

З метою збільшення надходжень до місцевих бюджетів, ефективного та раціонального використання водних об'єктів, Департамент екології та природних ресурсів Львівської обласної державної адміністрації оголошує земельні торги у формі аукціону з продажу права оренди земельних ділянок разом із водними об'єктами на території Жужелянської сільської ради та Свитазівської сільської ради Сокальського району Львівської області, які відбудуться **02 грудня 2016 року** за адресою: м. Львів, вул. Стрийська, 98.

З детальною інформацією можна ознайомитись за посиланнями:

1) Сокальський район, Жужелянська сільська рада (за межами населеного пункту): <http://torgy.land.gov.ua/auction/lot-card/11889>

2) Сокальський район, Свитазівська сільська рада (за межами населеного пункту): <http://torgy.land.gov.ua/auction/lot-card/11888>

Джерело: Департамент екології та природних ресурсів Львівської облдержадміністрації

**ДЕРЖАВНА
ПРОДОВОЛЬЧО-ЗЕРНОВА
КОРПОРАЦІЯ УКРАЇНИ**

ПАТ «ДПЗКУ» розпочинає форвардну програму закупівлі зерна майбутнього врожаю

Мета форвардної програми ПАТ «ДПЗКУ» – підтримка українського сільгоспвиробника, а основним завданням є допомога аграріям з обіговими коштами.

Взагалом по озимих та ярих культурах заплановано закупити близько 200 тис. тонн озимої та ярої пшениці, 100 тис. тонн озимого та ярого ячменю, 200 тис. тонн кукурудзи та 50 тис. тонн сої. На авансування аграріїв буде виділено більше 1 млрд. гривень.

Безпосереднє виконання всіх етапів закупівель держкорпорація здійснює через свої регіональні відділення. Реалізація даної програми проводиться в три етапи.

В Перший етап (листопад-грудень): сільгоспвиробники мають подати до регіональних відділень заявки на участь у програмі, сформувані необхідний пакет документів, здійснити з представниками ПАТ «ДПЗКУ» та страхових компаній огляд посівів. На підставі позитивного акту огляду посівів в центральному офісі ПАТ «ДПЗКУ» укласти договори поставки та застави майбутнього врожаю. Після підписання договору на поточний рахунок сільгоспвиробника в січні-лютому 2017 року, згідно умов договору буде здійснюватися попередня оплата.

Авансовий платіж за одну тонну зерна пшениці або ячменю складатиме 1 296 грн. з урахуванням ПДВ.

Другий етап: огляд посівів в період початку вегетації озимини в березні-квітні 2017 року, складання відповідного акту огляду посівів. Друга частина попередньої оплати становитиме 780 гривень за 1 тонну.

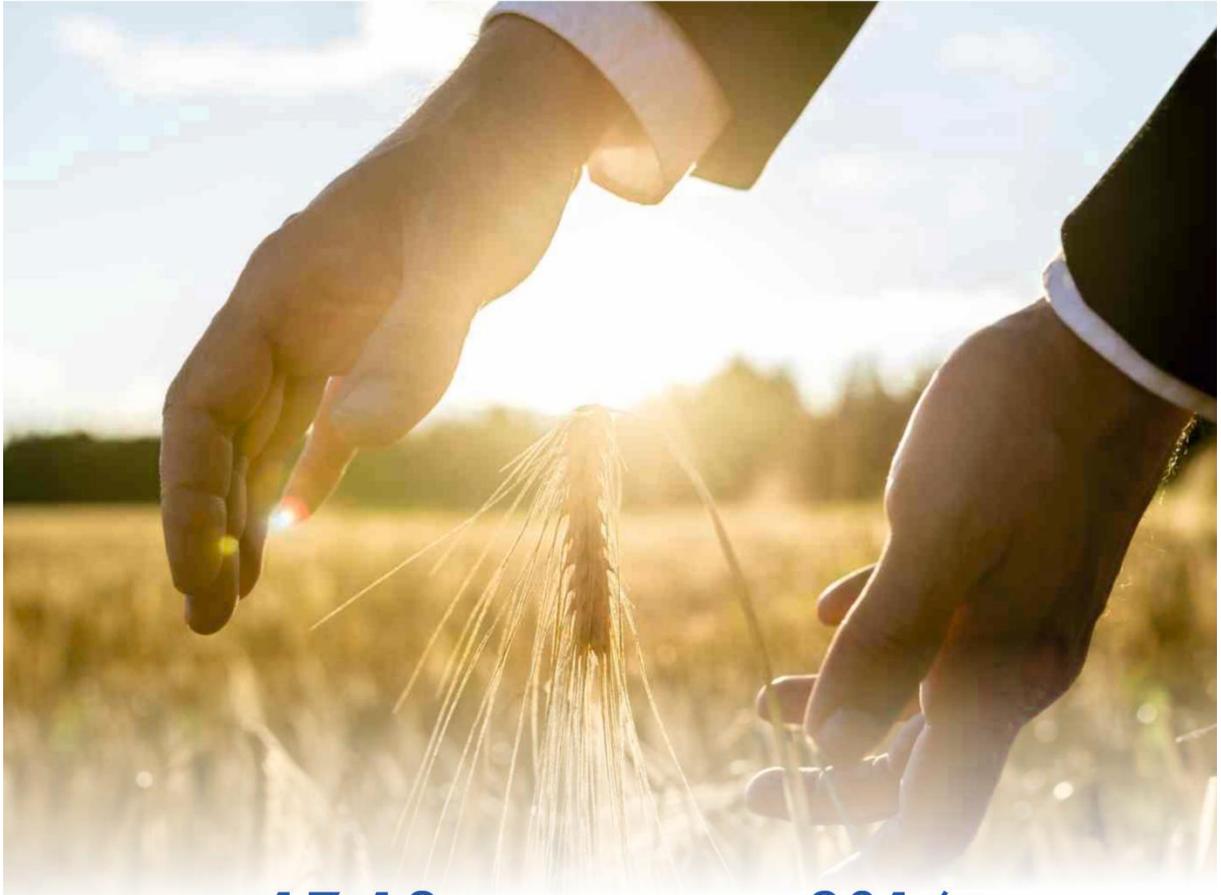
Третій етап програми передбачає: поставку зерна сільгосптоваровиробниками в кількості та якості згідно умов договору на філії ПАТ «ДПЗКУ», а також остаточний розрахунок у вигляді третього траншу.

Аграрії можуть отримати відповіді та консультації з усіх питань, що стосуються умов участі у форвардній програмі, збору та оформлення необхідних документів, підписання договорів і отримання коштів в регіональних відділах ПАТ «ДПЗКУ» за тел.: 050-665-10-94.

Джерело: www.pzcu.gov.ua

МІЖНАРОДНА АГРОПРОМИСЛОВА ВИСТАВКА

uro
AGRO

17-19 листопада 2016

ЗА ПІДТРИМКИ: Львівська
Обласна
Державна
Адміністрація

ОРГАНІЗАТОРИ:

TargiKielce
EXHIBITION & CONGRESS CENTRE
www.euroagro.lwow.com

Гал-ЕКСПО®
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
www.galexpo.com.ua/euroagro

КОНТАКТИ:
79008, м. Львів, вул. Винниченка, 30
+380 32 2970628(27)
+380 67 6758318
expo1@galexpo.lviv.ua

ЗА ОСОБЛИВОГО
СПРИЯННЯ:

БІЗНЕС-ПАРТНЕР:

Львів • ВЦ «Південний-ЕКСПО»

Оптові ціни на продукцію (станом на 16.11.2016 р.) (1 кг/ грн.)

ПРОДУКТ	мінімальна	середня	максимальна
ПРОДУКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Кабачок	12,00	13,00	14,00
Капуста білокачанна	2,80	3,00	3,00
Капуста броколі	25,00	25,00	25,00
Капуста цвітна	15,00	15,00	15,00
Картопля мита	6,00	6,00	6,00
Морква	2,80	3,00	3,10
Буряки столові ранні	2,80	3,00	3,00
Перець конусоподібний Білозерка	6,00	6,50	7,00
Помідор салатний червоний	11,00	13,00	15,00
Огірок короткоплідний корнішон	24,00	26,00	28,00
Часник	70,00	75,00	80,00
Селера корінь	25,00	25,00	25,00
Цибуля ріпчаста	2,80	3,00	3,50
Петрушка зелена	35,00	35,00	40,00
Салат Лолло Россо	40,00	40,00	40,00
Петрушка зелена	35,00	35,00	35,00
Картопля Белароса	3,00	3,00	3,20
Гриб печериця	27,00	28,00	29,00
Яблуко Чемпіон	7,00	8,00	8,00
Яблуко Лігольд	8,00	9,00	9,50
Груша	20,00	24,00	28,00
Волоський горіх	25,00	25,00	30,00
ПРОДУКЦІЯ ТВАРИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Яйце куряче столове відбірне, десяток	21,00	21,50	22,00
Куряче філе	68,00	68,00	68,00
Короп жив	44,00	44,00	44,00

Складено за даними ТОВ "РСП "Шувар"

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Детальніша інформація
Конференція “ Корпоративні комунікації і управління агрокомпанією”	18 листопада 2016 р.	м. Київ, Київський Гольф Центр, Оболонська набережна,20	www.proagro.com.ua
Smart Agro Forum	24 листопада 2016 р.	м. Київ, УВІ Конференц-холл, вул. Дорогожицька,8	www.smartagroforum.com
V Міжнародний форум “Польський бізнес день”	24 листопада 2016 р.	м. Київ, НСК “Олімпійський”, зал “Олімпійський дворик”	www.eucon.ua
IX Всеукраїнська конференція з міжнародною участю “Молочний бізнес-2016”	24 листопада 2016 р.	м. Київ, Готель “Русь”, вул. Госпітальна, 4	www.infagro.com.ua
Круглий стіл: “Підприємництво як рушійна сила суспільного прогресу”	01 грудня 2016 р.	м. Київ, ДУ “Інститут економіки та прогнозування” НАН України, вул. Панаса Мирного, 26	www.ief.gov.ua
Конгрес експортерів продовольства “Ukrainian Food 2016”	01-02 грудня 2016 р.	м. Київ, “Президент-Готель”, вул. Госпітальна,12	www.ukrainian-food.com
II Аграрна податкова конференція	09 грудня 2016 р.	м. Київ, Київський Гольф Центр, Оболонська набережна,20	www.proagro.com.ua
VIII Міжнародна конференція “Ведення агробізнесу в Україні”	08 грудня 2016 р.	м. Київ, Ramada Encore, Столичне шосе, 103	www.agrievent.com.ua
Зарубіжні події			
Четверта конференція “Національна зустріч землеробів”	22 листопада 2016 р.	м. Варшава, Польща	www.farmer.pl/konferencje
IV Міжнародний конгрес “Danube Soya”	24-25 листопада 2016 р.	Угорщина, м. Будапешт	www.donausoja.org
Міжнародна сільськогосподарська виставка “AGRARIA 2016”	30 листопада - 03 грудня 2016 р.	Австрія, м. Вельс	www.agraria.at

Творчий звіт художніх колективів Мостиського району “Мости духовного єднання” (м. Львів, 05 листопада 2016 р.)

Джерело: Львівська Аграрна палата

Творчий звіт художніх колективів Яворівського району “З пісенних джерел Яворового краю” (м. Львів, 06 листопада 2016 р.)

Джерело: Львівська Аграрна палата

Творчий звіт мистецького потенціалу Сокальського району – “Сокальщина – наш соколиний край” (м. Львів, 12 листопада 2016 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВИДАННЯ:

МУЗИКА П.М. – ГО “Львівська АГРАРНА ПАЛАТА” (ГОЛОВА РЕДКОЛЕГІ); **СТЕФАНИШИН І.М.** – ТОВ “РСР “ШУВАР” (ЗАСТ. ГОЛОВИ РЕДКОЛЕГІ); **ВУЙЦИК І.М.** – ГО “Львівська АГРАРНА ПАЛАТА” ; **ПАНЬКІВ І.Я.** – БО “Львівська АГРАРНА ДОРАДЧА СЛУЖБА” ; **ДОМАНСЬКИЙ А.Я.** –ГО “Львівська АГРАРНА ПАЛАТА” ; **СОЛОМОНКО Д.О.** – Львівський НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО (ВИПУСКОВИЙ РЕДАКТОР);

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: м. Львів, вул. Залізнична, 16, 2-й пов., тел./ф. +38 (032) 294-84-03, +38 (032) 239-26-26, (067) 803-60-32

ПЕРІОДИЧНІСТЬ ВИДАННЯ: ДВА РАЗИ НА МІСЯЦЬ

ПОБАЖАННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ДО ЗМІСТУ ЕЛЕКТРОННОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ВІСНИКА АГРОФОРУМ» ПРОСИМО НАДСИЛАТИ НА E-MAIL: LVIVAGRI@GMAIL.COM